

Norske trolldomsprosesser

Prosessnummer: 365

Tiltaltes navn: Birgitte Tollefsdatter

Årstall: 1664

Sted: Stavanger i Rogaland

No. 15
Inkomne saker.
1664.

Birgitte Tholffsdatters domb.
N° 2.

Stavanger 10 mars 1664.

Bent Svendsen Borgemester i Stavanger,
Berent Berentsen, Jens Pedersen, Hans Pedersen,
Lauris Pedersen, Jacob Thomisen, och Soffren
Pedersen, raadmend. Morthen Seehus^{ingens}, Jorgen
Part, Claus Laurissen, och Kermant Bager
borgere och längradsmend sammedseds, gjør
vidterligt, at Anno Christi 1664. den 10 martij
paa Stavanger Raadhuis, vdi flere godd.
folchis offuerverelse.

Birgitte Tholffsdatter

For retten fremkom kongl: maytt: byfoget
her i bemelde Stavanger, erlig och velact
mand Hans Pedersen, som for os i rette.
lagde, et skriffellig provs breff, som vaer
laget her paa bytingett, den 1 februarj
issige aar, angaaende it beroghet quindfolch,
naffulig Peritte Tholffsdatter, hindis liff
och leffnids forhold, hvor om effterskreffne
gotfolch, som aff vnderfoiden, fantis at
vere bleffuet, deris sandhed at bekiende,
och ved eed geddendig vere, aff hilsche vaer
forst.

1. Adelus Kolbensdatter møtte och proffde at

Beritte Tholleffsdatter kaffde sidet paa
benchen hos hinder, vdi hindis eget hüs, och
haffuer loffuit hinder ont, saa hünd er
vederfaret det samme, hünd sagde der hos,
at Psergitte skulle sige till hende, kaffde
din moder betalt hende det hün vaar hende
skyldig, da skulle min boepell vere bedre end
hand nu ehr, och loffuit mig, at ieg skulle
bliffue boade nogen och nogen, Adelius
proffuede fremdelis, at den sid hünd reyste
till Psergen met sit barn, da komt Psergite
ind till hinder, hünd forstod ieg vaar
ferdig, da sagde Psergite hüs leffuer dj her,
da svarede Adelius, vi leffuer som du kaffuer
loffuit ofo, saa blebe Psergite i virets och
plisteret ad hinder, saa gick hünd ned
till Snidkers Johanne, da spurde de der,
hüs Adelius sit barn leffuede; da svarede
hünd, ieg vaar hos Adelius den dieffuell, hün
skall faa mere skam endnu, hün skall
kaffue det saa lenge till hün faar mere.

Psergite Tholleffsdatter till vedermals tale
fremkom, at hün icke for anden aarsage
banke, end hün skulle betale hinder, och
sagde adelius nej derbill, at hün icke vaar
hos Adelius den sid, hün reisde till Psergen
met sit barn.

2. Morben Skomager testeret, at hand kaffuer
albid kört, at Beritte kaffuer kaffde en

Psergites Tholleffsdatter

No 15

Indkomne saker
1664.

skienderiske münd, med hindis grander och naboe, och hün haffuer aldrig veret i hans hüs, videre kand hand icke sige om kende.

Lavanger 10 Mars 1664

3. Thorgis Laurisen vidner at hün aldrig haffuer veret i hans hüs, men haffuer altid hört, at Pørgilde haffde spöddet effter Adelus, och skient paa hinder, som haffde hindis borse, och kand icke bliffue lenger hos folck vdi hüse end 3 dage, och for hans person icke haffde hinder noget at beskylde.

Thorgis kone proffde, hün viste icke andest om Pørgilde end som hindis mand nü proffde.

Debbe künde Pørgilde icke fra gaa.

4. Lauris Thorgisen vidness at Pørgilde nogen tid haffde veret hos hannen, och i midlertid icke andest fornümmet aff künde, end hün haffde bandit dem, som hendis haffde borse, jndstill de betalte künde, sagde och at hand nü icke andet haffuer hört end som hand nü proffde,

Lauris kone Maren Thirersdatter testerer det samme som hindis mand proffde och ey vidde kende hüscken mindre eller mere, for at beskylde.

Pørgilde sagde det at vere sant.

5. Clemmit Thorgisen proffde, at hand naar reyst i fioren, for Jacob Thomisen, den tid

Pørgilde Tholleffsdatter

hand kom hem, da skickede hand bød op, at Birgitte skulle packe sig aff husest, for end hand vilde gaa hem, och haffuer altid hørt, at Birgitte spöster altid effter hannem, fordi hand vidste hinde aff husest.

Det samme testerer ocsaa hans kone.

Birgitte sagde stille.

6. Margrete Pitter Bilthügers proffde, at Birgitte haffuer laant hinde nogle penger, och haffuer lichest hinder ind, i hinde kramboe, der at giffue hinde nogle gange maed, andet vidste hünd iche met hinde. Det bekiende Birgitte sant at vere.

7. Gye sb: Ole Möllers vidness, hünd haffuer laant Birgitte hüs, en nat eller thoo, och fornem iche andet, end hün lste afften och morgen, och sagde derhos, at hünd löb omkring, met it galt sind, och skiende paa dennem, som hinde waar skyldig. Birgitte suarede det at vere sant.

8. Parbro Brichsdater testerer at hün for sin person, jndest haffuer haffd met Birgitte at bestille, proffuer fremdelis, at Birgitte i hinde slemme sind haffuer bandit dem, paa hinde waar skyldig, och sagde derhos, at hün och hinde grander haffuer det hørt, at hün haffde loffuit Adelis ont. Birgitte sagde gandske nej her till.

Birgitte Tholffsdatter

N: 15

inkomne saker.
1664.

9. Ane Kolbensdatter testerer at Bergitte kom ud
till hinde en morgen, och haffde nogit gammell
jern vdi en hid, och banchest paa dören, och
Anis st: mand Laurids som da leffde tuckest
dören op, spürde Lauris kone hannem ad,
hio der bancher, sagde Lauris det ehr Bergitte
Tholleffsdatter med nogit hiern, som hün haffuer
i en hid, och Bergitte begierde at maatte
sette det ind, da säared Lauris kone, hüd
skall det giöre vdi vort hüis, och Bergitte
fich loff, at sette det ind, och begierde at
Lauris skulle sbege des for hende, som
hand och giörde, hün kunde och iche mekte,
at Bergete bandde demem, som hende vaar
skyldig, videre visle hün iche.

Mens den tid hün bleff aff byfogden
urgetet paa sin ad at giöre, sagde Ane
offuer det, hün silforne vündet haffuer, at
Bergitis broder koene lase siög, i thoo ear,
da kom hünd met andre godt folck ind till
hende, och sagde till hende, giff gud are,
ja sagde hün, det skall ieg giöre, mens
Beritte Tholleffsdatter haffuer loffuit mig ort,
och Bergitte sagde selff till Ane, at hindis broder
haffuer vdraabest hinde, for en throldkone,
Ane sagde videre, at Bergitte sagde till hinde,
den tid st: Lauris hindis mand vaar död
nü fich du skam.

Beritte sagde at hün aldrig haffuer salt de ord.

10. Karen Aarensdatter proffuit, at Bergete haffuer

Bergitte Tholleffsdatter

Stavanger 1664.

verid 14 dage hos hende, hos Lauris Jffüersen
 paa Brygen, och jmidlerdid hün vaar der,
 bandte hün och spölet effter hende, hies dag,
 och loffüede hende ondt, sagde Karen at güd vaar
 sterkere, som haffde befriet hende der i fra,
 Karen sagde fremdelis, at der stod it zebarken
 op i vinduet, med kozt sliffüelse vdi, da skulle
 Bergette haffde sagt, haffde hün saa megit, som
 der staaar vdi, da skulle hün kaage hende en
 rett, och gifue hende en bidde, saa hün ikke
skulle sliche körell mere, videre vidste hün
 icke met hende.

Psirgittes Tholleffsdatter

Det gick Bergette ganske fra.

11. Olle Garsen testerer, at for 18 aar siden, den
 tid hans festeröll stod i Bergen, haffde hand
 en gammel söster her i byen, gick Berretta
 Tholleffsdater till samme hans söster och
 sagde till hende, din broder Oluff haffüer
 hafft fester öll i Bergen, himmell och jord
 forbande din broder Olle Garsen, saa gick
 hans söster hjem till hans moder, da fick
 hün met saadan süsen, for sine ören, at
 lige som det skulle vere 10 eller 11 fossor, for
 sine ören och for neden for hindis bröst, och
 haffüer hafft det siden, som det vaar glöer
 och maaler for hindis bröst. Oluff Garsen
 testerer vidre, at aarett der effter, komb den
 samme söde, till hans söster igjen, och
 spürde hende hies hün leffüer, och det skede
 ved en bach, den andend i myren boede.

Nº 15.

inkomne saker
1664

Skammen mangler her.
T. L.

Skrænger 10 mars 1664

Birgittes Tulleffodatter

(Gjød bedre mig sagde Oluffs søster, jeg leffuer
schrobelig, siden ieg salte med dig, da sagde
Bergitte, ver saalmodig, det usaar iche adle dig,
mens du komb i veien for det, Ole Garsen
proffuede videre, at en stund for hand fick
skaden aff den rytter, fandt hand Bergitte
i Kiermand Pagers stue dør, kyldet hün till
hannem, med kindis haand, och sagde du
skalt faa skam, hand sagde der hos, at hand
haffuer altid hørt, at Bergitte haffuer verit
berychtet for en broldgiuffuell. Ole Garsen
frenkom endnū och sagde, at hand fuldke-
melig giffuer kende sag, och Birgittis egne
ord skall drabe hinder. Bergitte sagde
bedre dig Gjød for det du siger.

12. Gjød Garsdaler proffuede, det samme, som
kindis broder self haffuer proffuit, at hün
haffde det saaledis faaet, och er endnū
beladen, med den samme suaghed, mens hün
künde iche vide, hür det er kommen ifra
det ved Gjød sagde hün.
Bergitte sagde sig iche at künde mindis dett.
13. Ragnild gffuersdaler proffuer at hün hörde, at
Bergitte sagde till Oluffs søster Gjød, hür farer
du, och sagde der hos, det usaar iche adle dig,
mens du komb i veien for dett,
Bergitte vidste iche aff saadanne ord at
haffue salt;

14. Ane Jacobsdatter testerer, at den sid kindis mand
 vaar siing, vdi hoffuit, da kom Pørgete ind sill
 hende, och sagde, din mand bliffuer vell god
 igjen med Guds hielp.
 Pørgete sagde ja der sill.

15. Knud Olsen vidnel sin sl: konis ord, som nu
 ligger i jorden, den sid Pørgitte siente paa
 Lagaarden, da kom min sl: kone i skilderij
 med Pørgite, da loffde hün min kone ont
 och loffde der hos, at min kone skulle brybe
 paa jorden, som en mach, dog min sl:
 kone sich det jndbest, mens mit barn, sich
 det saaledis, och sagde om hün gjorde det
 paa hans barn, det ved Gud, och icke hand,
 hand haffuer och hört, at hün haffuer
 bandet folch.
 Det sagde Pørgitte at hün icke künde mindis.

16. Maren Jensdatter vidnit at Pørgitte spöddet
 och bandet allid Karen Aarensdatter, och sagde,
 det stod it galarken med kaagt stiffuets
 vdi, haffde ieg nogits skulle Pørgitte sige,
 om det vaar icke mere, end det vaar j
 dit galarchen, da skulle Karen Aarensdatter
 icke sliche fader mere, hün künde icke
 negte, at Pørgete haffde veret beryclet, for en
 broldkone, Karen Jensdatter proffuede videre,
 at den sid Thomnis Hollender, sit fessenill
 vaar, med Jørgen Pøgers datter, jeg vaar hos
 Jørgen Pøgers datter sagde Pørgite, och

Pørgitte Tholffedatter

№ 15

omborne saker.

1664.

Margrete viste mig fanen i vold, mens om
morgenen ieg kom op paa klevffuen, ^[sic.] lae der en
aff deris koe, med fire foddre i veritt, sagde
Bergitte.

Der till sagde Bergitte, at hün gaar om med dem,
som bar öre at slagte büskede.

Stavanger 10 mars 1664.

17. Jens Apbiörnsen thienendis hos her Christen
proffuer, at Bergitte kom med it knippe halm
fra Skolebecken, och lagde det paa engen, och
gick nogle gange runt omkring det, och sette
sig hos det, och stod op, och sprang enda om-
kring det, och tog det saa op, och bar det
med sig ind i byen, proffde videre, at Bergite
haffuer gaait ind i Margrete Tetter Bilbhügers
dör, morgen afften och undersiden mit paa
dagen, och haffuer haffde den nederste halff
dör igjen, och der at ligge undersiden paa sine
kone, och undertiden med begge hendes oplöffelse
och sagde der hos at Bergite haffuer bandet, och
spöcket effter folch, som hand aff andre
folch haffuer hört.

Bergite kunde icke sige her i mod, och dette
knippe halm bar hün op till Haffuers
Gündels met klevffuen.

18. Gündoosar Nielsdatter proffde, at baade hün och
andre hindis grender haffde hört aff Bergitis
broder-kone, vdi hindis süaghed, at haffue
sagt, at det löber i hendis, krop aff hindis
mage, och neder i hindis laar, och op i ryggen

Bergitte Stolleffedatter

igien, ligesom det skulle vere en misis, som skulle kaffie 3. sander, hindis fattede krop at ruffie och bide, det sagde Bergitis broderkone till Gündvoer, at Bergitte Tholeffsdater, det haffde gjort paa hende.

Berette Tholeffsdater gaar der ganske i fra, at hünde iche haffde gjort det onde paa hindis broderkone och Bergitte sagde herhos, at det maatte saa gaa hinde, som hün det haffuer sagt.

19. Gündvord Nielsdater proffde fremdelis, at Bergitte haffuer forbandet hende huer dag, for de 3 ort, som hindis sl: mands forige kone haffuer verit hende skyldig. Gündvord vidste iche andet, end det haffde verit bedalt, da sagde Bergite, det sdaar 1. rik ort jgien, da sagde Gündvord, at Bergitte haffde verit 2 gange op i hendis hüs, och forbandet hinder, och loffde hinder out for den ort, och sagde, at Gündvord schulle midste mere for mindre,

Gündvord Nielsdater vidnet fremdelis, at Bergitte haffuer loffuit hinder out, at hün skulle säre det paa hindis krop, saa at hindis barn haffuer faait det saa elendelig och ynckelig, effter Bergittis loffle och ord, som hün haffuer sagt och loffuit. Haffuer Gündvord hende derforre i missanche at Bergitte skulle haffue gjort det paa hindis barn.

Her till sagde Bergitte ganske nej till.

20. Ane Kolbens dater proffde, som till samme tid

Nirabile Tholeffsdatter

Jfr. senere

Nr 15.

Indkomne saker.
1664.

Skavanger 10 mars 1664

Bergitte Tholleffsdatter

vaar opkalt, at Bergitte Tholleffsdatter møtte hende
paa gaden, spurde hün Ane, hvor leffuer den
velsömde Gündvord op i bachen, hünd siger
hün, vill hün icke betale mig endnu, sig hende
det sagde Bergitte, vill hün betale mig, saa
skülle hün see hindis barn vell at faa godt igjen,
mens vill hün icke betale mig, saa skall hün
see, at det skall bliffie verre och icke bedre, da
sagde Ane, mig löchis at det ehr ont noch,
hindis barn haffuer, det ehr ingen forbedring
hos, da spurde Ane Bergitte ad, vil du at ieg
skall sige till Gündvord disse ord, nej sagde
Bergitte du haffuer icke behoff at sige saa, bed
hinde ichün betale mig, saa skall hün
see, det skall bliffie bedre med hindis barn,
Herj mod haffde Bergitte Tholleffsdatter ingen
i mod sigelse.

Ane Kolbensdatter vidnet fremdelis, at en onsdags
morgen, Gündvord skülle gaae i kircken, kom
hün jndtill Ane paa vejen, da kom Bergitte
Tholleffsdatter jnd till hende paa samme tid,
ja grüelig och megit forbandett Gündvord,
Det gick Bergitte icke i fra at haffue bandett
hinde.

Alle disse forberörde proffuen haffuer gjort sin
boger ad, for kongl: maytt: byfogit Hans
Pedersen paa Skavangers byeding.

21. Gisleff Thierersen vant at Bergitte Tholleffsdatter
kom engang jndtill hannem, den tid Adels
sit barn haffde saa ont, da sagde Bergitte

och spötte j gütlied, Adels haffuer faait skam,
 och hün faar endnū mere, och bekiende her hoes,
 at Thore Trommelager haffde och hört de samme
 ord, som Gilleff self proffuit haffuer, hūs
 paa hand gjorde sin ad, for v: v: borgeme-
 ster och raad j laugmandens merüerelse.
 Gilleffs koene Johanne sagde sig den tid icke
 at vere jnde, mens den tid hün kom ind,
 sagde kindis mand dett till hende.

22. Niels Boje fremkom och proffuit, at for
 ongefær thov aar siden, ved S: Hans sider,
 om sommeren begierte Bergitte Tholleffsdatter
 hūs herberg hos hannem, ja sagde Bergitte
 om Niels vill sage hinde jnd hos sig en tid
 lang, saa skulle hün giøre hans boespell god,
 bleff Bergitte saa der paa gaarden, saa
 hün vaar der vnderbiden fra och till igien,
 da omsider forvidste Niels Bergitte hūssett,
 dagen effter den sidste natt, hün laa der,
 haffde Bergitte Tholleffsdatter paaført thiende
 hans unge gvier, saadan ondt, saa det gick
 först meste parten det blod de haffde ind sig,
 aff den, siden miste gvierne ald salgen de
 haffde jnd i sig, och det med saadan stanch
 och lücht, saa det vaar grüelig at lüchte
 till, kom saa Bergitte Tholleffsdatter till
 Niels igien, paa den fjerde dag, da sagde Niels
 till Bergitte, saa fremds du skaffer mig
 icke mine gvier godt igien, saa skall ieg
 klage dig for offrigheden, da suærede Bergitte

Bergitte Tholleffsdatter

Inkomne saker.
1664.

Stavanger 1664.

Niels, thi stille, dine qvier skall vell faa godt igjen, saa at qvierne fick strax godt igjen effter haanden, som Bergitte haffde loffuit, och Niels Boye gaff hinde füllkommen sag, at Bergitte Tholleffsdater haffde gjort det onde, paa hans qvier, och set gand i dem, som det vaar ynkelig at see paa dem.

Effter proffuermis offuerhørelse fremlagde Kongl: mayt: byefogitt Hans Pedersen sit skriffellig indleg indholdende som effterfølger.

Bergitte Tholleffsdatter

Veliuse borgemeester och raad, med samplig rettens betienere, en lyselig dag yndsket, efftersom de indseffnde got folch, mestendell haffuer klagitt, och sig haardeligen beklagett, offuer nu i rette stillet Bergitte Tholleffsdater, fornemmelig Adelius Kolbensdater, och Gündtord Nielsdater, som Bergitte megit gresligen och vblueligen skall haffue bandett, spottet Adelius i andrickett, och loffuit dennem samplig ont, kuelchett onde de beretter, effter Bergittis löffte och tilbagn, at vere deris fattige børn vederfaen, som de och end tid lang jammerligen och v-naturligen haffuer veritt met beladen, huer om vidre aff deris proov och angiffuelse kand erfaris.

Bluff Garsen klager det Bergitte j lige maader skall haffue yndskett forbandelse offuer hannem, bruct och loffuit hannem skans med mere,

och Bergitte skall haffue sagt till hans söster
 Jirj Garsdaler, det onde hün i saa langsommelig
 skid 18 samfelde aar haffuer dragest med, och
 neppe hafft en helsen dag, waar icke adlett
 hinder, mens hün waar kommen vdi vejen
 for dett.

Sammeledis er bevisligt giort, det Bergittis broder
 Koene Tore, vdi hendis store elendighed. och
 vnderlige süaghed, som hün ved thov aars
 tid, kort siden waar med beladen (som
 mange godfoleke her i byen imidlertid hün
 saa bedröffueligen liget haffuer, sent hinder
 almise i Jesu naaffn, er nochsom visteligt)
 och da vdi samme kindis süaghed, skall
 haffue sagt, at for: Bergitte Tholleffsdaler
 kindis omands söster, at haffue giort det onde
 paa hinder, som hün saa pinligen dragis
 med,

Fremdelis haffuer Bergitte for nogen tid siden
 kommet ned till den dannemand Jorgen Bagers,
 at iulle skale med hans daler Ane, müeligt
 om det som icke megit haffde paa sig,
 haffuer Ane sin stiftmoder, Margrete Jorgen
 Bagers, rist hinder fanen i vold, hün paa
 fölgit strax effter ad hün sagde, hünledis
 Margretis beste hne laa paa bleffuen död,
 och vende alle fire födder i verelt, och Margrete
 skulle enda miste mere,

Bergitte Tholleffsdaler

Nº 15.
Inkomne saker.
1664.

Nils Höje bekiender, at for ongefær show aar siden, haffde Bergitte paaført sküende hans qvier eller ongröd, saadant onde, som for menniskens öyen siüntis saa onderligt, at nozigt creator: som der med vaar beladen, künde bliffue ied liffue, hülche Bergitte paa nogle dagers tid, flyde gott igien, och giorde dennem ferdige, med mangt mere kindis koglerj och spözerj, som hün haffuer ongaaisit med, som videre aff proffuene er at fornemme, hün om de och deris ad haffuer afflagt.

Bergitte Tholffsdatter

Da effter forberörte tilighed, och effterdi det ehr en megit farlige ting, at bande, och forbande sin neble och jeffnchristen uskyldeligen, hülche och Guds i hans kellige löug, j det andett budord strengeligen forbyder, langt verre er det, at loffue it menniske ont och olycke, naar det i gierningen effterkommis, som aff forbemelle Adels Kolbensdatters och Gündvord Nielsdatters faddige börn öyensünligen nochsom sees och fornemmis.

For det andett at it menniske skülle künde vide at sige, sill it andett menniske det onde den band vere affuer kommen, icke at vere adelt det menniske, som bekomt ont; men at vere kommen i veien for det onde, med mindre det samme menniske som saa profiterer med fadens koglerj och spözerj ongaais, siüntis for it menniske och Guds barn

formüffl megit v-rimelig, och kand icke vell sooa
hilla at troe.

Det menniske som for it hastig talende ord, som it
andet fattige menniske kand lade falde, kand
strax heffne sig, paa nogit samme menniskis
qvag, eller andett, at döde och drake, er megit
v-barmhertigt.

For det fjerde det menniske som for en liden
vüilje, nu paa nogen dagers tid, leger sin
nastis formen nogen vnaturlig siingdom paa,
nu adter igien, paa nogle dagers tid kand
giøre det ferdiget igien, det er en stor konst,
men ehr icke aff Güd,

Herom och andett som aff de förste proff
noesom eragtis kand, Bergitte Tholleffsdaber,
effter egen löffte, er sag giffüen och missdengt
for, at haffue bedreffuet och i verch stilledt,
kand ieg sy eragle, hün saadant aff mennes-
kelige magt och formüffue, at künde vdrøtte,
med mindre hün sig met Gieffüelen haffüer
bebündelt.

Thi paa Kongl: mayld: min naadigste kerris
vegne setler ieg vdi rette, om for: Bergitte
Tholleffsdaber icke bör pinsligen forhøris, och der
effter som en broldkone at straffis paa
hindis lif, ved baal och brand, andre
farlige synds affskreckelse hilla exempel och
efftersün. Den aldsonnmechtigste goede Güd,

No 15
Inkomne saker
1664

bliffuer alsid offuer och med reddens forvaltere och
bedienere, och dennem sampligen fra saadanne onde
omennisker, och alt andelt ont lenge och vell betuere.
Skaffuangen den 18 februarj 1664. Hans Persen
egen haand.

Indskillede Niels Hojes koene Ragnild Andersdatter
sig och bestorer de samme ord som kindis
mand for haffde proffuit, hvor paa de om begge
gjorde deris jurament, for v: v: borgemester och
raad.

Bergitte Tholleffsdatter kunde joe ikke negde, at
hun joe loffde Niels Hoje, at skulle fly hans
gvier godt igjen.

Bergitte Tholleffsdatter

Bergitte Tholleffsdatter bleff tillspürt for redder,
hvor lenge det vaar siden, hun gick till
Guds bord, suarede Bergitte, vdi høst gick
hun for Mester Dilleff, siden sagde Bergitte
at det vaar 3 aar i høst siden hun gick
till Herrens madere,

bleff Bergitte Tholleffsdatter videre tillspürt,
hvorfore hun banke Bluff Garsen suaret
hun, for Bluff Garsen ville engang voldtage
hende, dog saa at hand gjorde hinde ingen
skam.

Bleff Bergitte Tholleffsdatter fremdelis for redder
till spürt, hvem det onde vaar adelest, som
Bluff Garsensens ^[sic.] søster haffuer saa lang tid
hafft; om Bluff det skulle haffue. Da suarede
Bergitte ja der till det vaar alle hannem.

23. Hans Thorsen fremkomb och testerer, at Gieronimås
 Mordenson och Jacob Michelsen raabte till Bergitte,
 och bad hinde bekende, da sagde Bergitte,
 at hun skall ikke bekende, om hun haffde
 slagit sin egen fader i kiell, da spurde de
 fremdelis Bergitte vdi fengslell, hiad hinde
 Gud heder, svarede Bergitte at hun broer paa
 en brommeslager, och det skede forleden torsdag
 offter middag klokken naar it saa hand
 bekende at haffue hørt de samme ord aff
 Bergittis mind, hvor paa hand gjorde sin
 jurament for v: v: borgemeester och raad.

Bergitte Tholffsdatter

Bergitte Tholffsdatter bekende endydernere, at det
 onde som komb offter Jirj Gardsdatter, det naar
 som en kuervelvind, och den komb fra Gamme-
 felledt,
 bekende herhos at hun tog sit kilsebaand, hun
 haffde om lifvæt, och slog samme gvier offter
 ryggen med, och næffnde Jesu naaffn shre gange,
 der met fick de bedre igjen.

Kongl: maytt: byeføiget nedskicketh den 5 martij
 Søren Fasmager och Söffren Smid, till Hans
 Pottmager, och hans gvinde Mette, at hore deris
 ord, hiad Bergitte haffde sagt till dennem,
 den dag hun bleff greben och sat.

24. Bekende Hans Pottmager och hans gvinde Mette
 for dem, at Bergitte komb neer hos dem, samme
 dag hun bleff shagen, och banchedt paa døren,
 spurde Hans Pottmager hiem der bancher, och

No 15

Inkomne saker
1664.

Bergitte Thullefsdatter

bad dem komme jnd, Bergitte swardt orden
for dörren, jeg haffuer der inddelt at giöre, och
gick da strax der jnd alligewell, och bleff med
offnen staaendis, med hindis hender paa ryggen,
och bad Hans Pottmagers kone Mette, at hün
ville gaa op till hindis broder, och bede hannem
iche befalte sig med dennem, som haffuer
anklagelt hinder, och giffuett hinder an, mens
hand ichün skulle giffue dennem en fannens
beskied, och bad Mette giffue hindis broder gode
ord, da skulle hün giöre sit beste at fly
Kirsten godt igjen.

For det andett sagde Bergitte till Hans Pottmager,
skall hün gaa, da skall de gaae med, som
haffuer krogetts fingere, och berer güldringer
paa fingrene, och haffuer lange stacker,

At dette er en rigtig extract aff tingbogen,
samt aff protocollen, som er læst och waar
waar j rette lagt paa Staffuangers Radsstüffue
den 10 marty anno 1664.

Testerer Daniel Pichter
m: m:

Offter denne sags beskeffenhed proff och vindis-
byrds jndhold, och fornemmelig Bergidis egen
bekiendelse, nemlig at det orde som waar j
ween, for Oluff Garsens söder, waar iche
addele kinder, jtem de show giör paa Høye, at
haffue flyd bedre igjen, med sit kille baand, hün
Rasse offuer dem, neffendis der hoes nogle gange

det hellige Jesu navn, ;/ som vaar i den fal
 v-naturligt ;/ disligeste bekiender och selff icke
 at kaffie verest till dett hellige Allerens sacra-
 ment paa baars sid, for uden hindis skam-
 melig münd, med banden och süeren, och
 anden Guds forbönelse, sampt skrüsell och onde
 löffe, som de vedkommende beretter dennem,
 at vere vederforet, och her tilforne findis jndført
 etæet: hvor aff nochsom sees hindis
 vguðelig lifff och leffrijs forhold.

Pringille Tholffadatter

Da effter saadanne omstende vidste vj hende
 icke at befri, mens effter byeförigens j rette
 sebbelse, bor at straffis paa sit lifff, andre
 till exempel och afskye, sampt hindis boes-
 lod till kongl: mayst: at vere forfalden.

Dis till vidnesbyrd onder voris zigneter actum
 Staffuanger ut supra.